

Eurázsia Történelmi Lovasút X.

A *ló a férfi szárnya*- tartja egy kazak közmondás. A lovasok lovaikon már egyre beljebb járnak az országban. Mint korábban említettük, Kazahsztán 14 területre (oblisz) van felosztva. Az expedíció az **Atirai területen** lépett be Kazahsztánba, jelenleg az **Aktöbei területen** lovagolja a kilométereket, hogy hamarosan a **Kosztanaji területre** érjen.

Kazahsztán természeti és éghajlati adottságai leginkább a nomád életmód kialakulásának kedveztek. Az oroszok erőszakos terjeszkedését megelőzően az állattartás számított a legjellemzőbb életformának az országban, de a kazakok között még ma is jelentősnek számít.

Béres Sándor útja során megfigyeléseit összegezve így tudósított a nyugat-kazahsztáni, Atirai területen honos állattartásról: *„Kazahsztánban jelenleg hasonló az állattartás rendszere, mint amilyen Magyarországon volt a 19. század végéig. Megtalálható a szabad- és a kezes tartás, illetve a kettő közötti átmenetek is. Az ország északnyugati felében gyakorlatilag minden legelőnek számít, ahol nincsenek épületek. Itt szabadon legelhet a jószág.*

Marhát (kazakul: szir) lovat (zsilki), tevét (tüje) és juhót (qoj), tartanak. Jellemző, hogy a legelési időszakban az állatok szinte pásztor nélküli önálló életet élnek. Látszólag mindenféle rend nélkül oda mennek, ahová csak akarnak. Ezért mindenkinek van saját tulajdonjegye. A lovak fülét például a legkülönbözőbb módon vágják be, csakúgy, mint egykor nálunk.

A sivatagi területek fő állata a teve, aminek tejéből egy nagyon finom, kissé alkoholos italt, a subatot készítenek.

Télire telelőszállásokra kerülnek az állatok. Ezeket vízmedrek partjára helyezik, hiszen itt zöldül a fű legelőszőr, míg a sás téli legelőül szolgálhat. Egy szállás (salasa) karámját deszkákkal és drótkerítésekkel erősítik meg, a kerítésen belül egy kis házikót és ólakat építenek a különféle állatoknak. Téli takarmánynak kévékbe rakott sást használnak. Amit a jószág nem eszik meg, azt a trágya egy részével együtt a karám mentén falként körberakják, és ezt teszik fedésnek az ólak és a kis házikó tetejére is. A sorban, egymás mellett álló szállások így egy hatalmas öreg szénaboglyára emlékeztetnek. A hasonlóság kísérteties a Győrffy István által leírt alföldi ólas rendszerrel. A ganéból, kóróból rakott kerítés, a garád pedig nálunk is bevett gyakorlat volt.

Hogy mióta van ilyen szállás, nem tudni. A kazakok csak a szovjet rendszer óta élnek házakban, miután sátraikat elvették, felégették, állataikat leölték, és 4 millió kazak halt meg éhínségben a húszas években.

Voltam egy juh szálláson is. Itt egy ágakból rakott szárnyék fogadott. A fa és a bokor egyébként kazakul agas, az erdő agastar. A jurta szó orosz, helyette agast mondanak vagy kizit, ami nemezt jelent.

Írta: Béres Sándor-Kürtössy Péter

2012. június 03. vasárnap, 15:32 - Módosítás: 2012. június 03. vasárnap, 15:42

